

LUOMAKUNNAN KRUUNU PANDEMIAN VARJOSSA – PÄÄSIÄINEN 2020

Luomakunnan kruunu on parhaillaan joutunut alistumaan itseään voimakkaammalle vallalle. Tapahtumien etenemistä seuratessa huomioni on usein kiinnittynyt sanaan Korona, jolla COVID -19 nimistä virusta kutsutaan. Sillä viitataan viruksen muotoon täynnä kruunuista muistuttavia väkäsiä.

Nimi KORONA ja sen merkitys havahduttavat erityisesti Pääsiäisenä, jonka yksi keskeisimpiä symboleita on ORJANTAPPURAKRUUNU. KRUUNU on vallan symboli. Tämä analogia pysähdytti minut tarkastelemaan pandemian aiheuttamaa tilannetta erityisesti vallan näkökulmalta, ja rinnakkain Pääsiäisen tapahtuman kanssa. Pääsiäiseen liittyvät pohdintani ovat heränneet ensisijaisesti psykologiselta ja kollektiiviselta perustalta enkä ole huomionut teologiaa ja historiantutkimusta.

Kruunu

Kruunun asetetaan vallan, menestyksen ja arvostuksen merkiksi päähän. Se kohottaa saajansa erityisasemaan muihin nähden. Sen omistaja saa oikeutuksen käyttää valtaa sekä hallita alueita sekä omistaa rikkauksia, mikä symboloi myös materiaalista ja rationaalista arvomaailmaa.

Korona

Covid-19 virus on nimetty vallan symbolia kuvaavalla nimellä. Ja nimi kertoo osuvasti omistajastaan. Sillä on valtaa useammalla tavalla : se on tuntematon, sen vallankäytön tapoja ei tunneta. Sen valta on pelottavaa, sillä se koskettaa jo koko ihmiskuntaa.

Covid – 19 koskettaa ihmistä itseään ja hänen kehoaan. Se tavoittelee erityisesti ihmisen keuhkoja ja sen kautta koko kehon toimintajärjestelmiä laajentuen vaikutukseltaan lopulta yhteiskunnankin toimivuuteen. Se on häiriö, joka kiinnittää huomion erityisesti elämää ylläpitävään happeen, sillä se laittaa ihmisen hapenottokyvyn koetukselle. Kaikki tämä tapahtuu ajassa, jossa ilmastonmuutoksen vauhti on kiihkeämpää kuin mihin maapallon eliöstö, ihminen mukaan lukien, enää mahdollisesti kykenee luonnollisella tavalla sopeutumaan. Ilmaston lämpeneminen vaikuttaa maapallon happivarantoihin. Niin, sairastuneet tietävät, millaista on, kun on vaikea hengittää.

Viruksella on ihmisen elämää uhkaavaa voimaa. Tämän se tekee sen oman menestyksensä saavuttamiseksi ja elinolojen laajentumisen lisääntymiseksi. Se toimii salakavalammin ja vaikuttavammin kuin ihmisen itsensä tarkoituksellisesti kehittämät myös globaalisti leviävät tietokonevirukset.

Korona ei ole valittu ainakaan tietoisesti tähän asemaan, jonka se on itselleen ottanut tai saanut. Sen autonomia ja tuntemattomuus viittaa tiedostamattomaan. Se toimii kuin globaali tiedostamaton autonominen kompleksi, joka saa aikaan sekaannusta niin yksilön terveydessä, kokemusmaailmassa, ympäröivissä järjestelmissä ja yhteiskunnan rakenteissa.

Ainakin liian harvat ovat olleet sen tulosta tietoisia. Liian vähäistä vaikutusvaltaa päättäjiin omaavat asiantuntijat eivät ole tulleet huolensa kanssa kuulluiksi. Varoituksia on kuultu, että maailmassa tulisi valmistautua, sillä koko ihmiskuntaa koskeva pandemia on iso riski.

Pandemiaksi muuttunut viruksen valta kuitenkin näyttää yhdistävän ihmiset. Yhteinen uhka yhdistää. Sen tarttuvuuden edessä olemme yhdenvertaisia ja samassa veneessä. Eritäytymisen pakko kuitenkin osoittaa myös eriarvoisuutta ihmisten välillä. Toisaalta viruksen pelko herättää yhteyden tarpeen ihmisten välillä. Yhteydet luodaan etäältä, tietokoneiden kautta mutta samalla tilanne asettaa syrjäytymisen asemaan ne, joilla ei ole näitä taitoja ja materiaaleja. Tarttuvuuteen voi tietenkin jonkin verran vaikuttaa vaurautensa kautta. Jo nyt syrjäytyneet ja kodittomat, joilla ei ole paikkaa, mihin vetäytyä suojaan, ovat suuremmissa riskissä.

Korona on puhkaissut rajan, pysähdyttänyt ihmiskunnan tämän ilmiön tai oireen äärelle. Toivoa on siinä, että sen tutkiminen lisää tietoisuutta sen toimintatavoista ja avaa mahdollisuuksia sen torjuntaan. Mutta tämän on vain yksi puoli tietoisesti tulemisesta.

Kun lähden ajatuksesta, että sen valta on syntynyt tiedostamattomassa, mielenkiintoni kohdistuu kysymykseen, mihin se tahtoo osoittaa, mikä sen viesti ihmiskunnalle on nyt, kun joudumme kohtaamaan juuri nyt sen vallan. Osoittaako se johonkin vallalla olevaan vallankäyttöön, joka on ylipainottunut?

Orjantappurakruunu

Kruunun, Koronan ja orjantappurakruunua yhdistävä muoto on ympyrä tai kehä. Kokonaisuuden symboli. Mutta ne eroavat toisistaan, kun tarkastelee niiden edustamia vallan lajeja.

Orjantappurakruunu on kruunu, jonka hallitsija korotetaan ristille. Sillä valtaistuimella ei hallita maallisella vallalla. Hänen valtansa edustanee jotain toisenlaista arvoa. Tämä kruunu vaikuttaa olevan vastakuva rationaaliselle ja materiaaliselle hallintaoikeuden suomalle vallalle. Se on paremminkin alentamista ja pilkkaa niitä arvoja kohtaan, joita Jeesuksen toiminta ja opit edustavat.

Pääsiäisen Golgatan ristin tapahtumissa kuvataan vallasta ja oman tahdon luopumisen prosessia. Se tapahtuu ottamalla risti, sitä kantamalla ja kärsimällä lopulta myös ristiinnaulittuna siihen. On siis katsottava myös ristin symbolia. Kaksi poikkipuuta joiden suuntina on vertikaalinen ja horisontaalinen. Nämä ovat toisilleen vastakkaisia suuntia. Ne ovat jännitteisessä suhteessa toisiinsa kuten kruunun ja orjantappurakruunun edustamat arvot.

Ihminen elää elämäänsä kantaen kuin omaa ristiänsä keskellä näitä kokonaisuuteen kuitenkin kuuluvia vastakohtia. Ne tuntuvat jännitteinä mielessä ja kehon reaktioissa konflikteissa, toiminnan seurauksia arvioidessa, valinnan vaikeuksissa elämän

risteykskohdissa. Myös niissä tilanteissa, kun ihminen havahtuu tuntemattomaan puoleen itseään, varjoonsa ja sen impulsseihin, tunteisiin ja mielikuviin. Kokemus on joskus taakaksi ihmissuhteissa ja oman elämänpolun risteyksissä. Ristin poikkipuiden risteyskohdassa molemmat kuitenkin yhdistyvät. Ristin symboliin sisältyy siis lupaus uudesta, joka yhdistää vastakkaisuudet.

Yritän hahmottaa itselleni, miltä nämä jännitteet näyttävät kollektiivisessa elämässä. Viime vuosikymmenien kehitys on ollut taloudellisen ja materiaalisen kasvun aikakautta lisääntyvän kulutusjuhlan ja rationaalisten ja teknisten arvojen ja menestysshalun ja kasvun ilmapiirissä. Luonnonvarojen hyötykäyttö näistä poikivien tavoitteiden toteuttamiseksi on kasvanut. Tämän suunnan rinnalle on alkanut kehittyä vaihtoehtoisia, henkisiä arvoja etsiviä suuntauksia. Kaksi vastakkaisia arvoja edustavaa suuntaa ovat aika ajoin keskenään avoimessa ristiriidassa eri teemoissa niin yksilön ajatuksissa, käytännön elämässä kuin julkisessa keskustelussa.

Jos toinen puoli kokonaisuudesta ylipainottuu, kehittyy vähitellen kriisi, jonka kautta toinen, vähempiarvoiseksi luokiteltu puoli, tulee esiin. Vastaava tapahtuu ihmisen uupuessa tai sairastuessa, kun työ on ylipainottunut elämän muiden arvojen rinnalla. Usein kriisi tapahtuu lopulla kärjistyneellä tavalla, joka järjestyttää vanhoja uskomusjärjestelmiä ja horjuttaa tuttuja ja turvalliseksi koettuja rakenteita.

Korona sekä ilmastonmuutoksen tahti horjuttavat seurauksineen nykyhetken rakenteita ja toimintajärjestelmiä. Korona on kuvattu pallon muotoiseksi, kokonaisuuden symboliksi. Se osoittaa itselleni, että se kuljettaa mukanaan jotain varjoon jäänyttä, josta nyt olisi viisasta tulla tietoiseksi.

Ainakin virus yhä voimakkaammin on ollut herättämässä tietoisuutta elämän ja ihmisen hauraudesta. rajallisuudesta ja haavoittuvuudesta. Ilmastonmuutos havahduttaa sen rinnalla luonnon elämää ylläpitävän monimuotoisuuden merkitykseen. Yhdessä ne osoittavat siihen, mitä näiden suojaamien ja elämän edellytysten ylläpitäminen edellyttävät: happea, vettä ja tervettä, monimuotoista luontoa. Koronan seuraukset osoittavat kipeällä tavalla ihmisten, yhteiskuntien ja globaalien talouden riippuvuuden toisistaan.

Transformaatio

Pääsiäisen tapahtumat kuvaavat transformaatiota, muutosta Jeesuksesta Kristukseksi.

Pääsiäinen kuvaa prosessia, joka lopulta johtaa siihen, että se, mihin on uskonut, ei enää pelasta eikä palauta mitään vanhasta. Tulee hetki, jossa on lopulta luovutettava oma tahto ja valta omasta elämästä ja sen päättymisestä. Psykologisesti ymmärrän tämän osoittavan nykyihmiselle yksipuolisesti egon ohjaamasta suunnasta ja tahdosta luopumista. Egolle luopuminen tarkoittaa sen itsensä, sen oman vallan kuolemaa. Kun ihminen Jeesuksen tavoin antautuu sanomaan ”tapahtukoon sinun tahtosi”, tämä viittaa mielestäni

heränneeseen yhteyden tarpeeseen egoa suurempaan voimaan, joka tietää paremmin. Ego luopuu vallastaan ja mahdollistaa samalla uuden syntymän. Se, mikä on ihmisessä odottanut syntymistään ja todeksi tulemista konkreettisesti elämässä, tulee mahdolliseksi. Tämä uusi on ihmisen ainutlaatuinen kokonaisuus, jossa vastakohtat yhdistyvät. Suhde itseen, joka edustaa ihmisen todellista ainutlaatuista kokonaisuutta, pääsee toteutumaan luoden ihmisestä ja hänen elämästään uuden.

Pääsiäisen tapahtumissa tätä uutta ihmisessä kuvaa Kristus, joka nousee haudasta. Egon yksipuolisen vallan tilalle syntyy analyyttisessä psykologiassa kuvattu itse, jossa kaikki vastakohtaisuuksien synnyttämät jännitteet saavat rauhan. Moreno kuvaisi tätä yhdistymisen hetkeä aidon spontaaniuden viriämisen hetkenä. Voisi sanoa, että toimintaa ohjautuu nyt levosta käsin huomioiden molemmat, aiemmin ristiriitaiset puolet. Egon arvioivaa, valintoihin kykenevää puolta ohjaa nyt toinen tahto kuin sen oma.

Covid-19 ja kiihtynyt ilmastonmuutos haastavat ihmiskunnan mielestäni yhteiseen ja yksilölliseen mietintään, millaiseen prosessiin ja matkaan ihmiskunnan olisi nyt uskaltauduttava. Mistä asioista, arvoista ja tavoitteista ja egon yksinvaltiaasta tahdosta ihmisten yksilöinä ja globaalilla tasolla olisi luovuttava, jotta tarvittavien muutosten ja uudistusten tarkoituksenmukaisuus mahdollistuisivat.

Itsen vastakkaisuuksia yhdistävä voima ja valta näkyvät toiminnassa todeksi tulevissa solidaarisuuden, yhteisöllisyyden, kunnioittavan yhteistyön ja kohtaamisen tilanteissa tai kun yhteiskunnissa on valmiutta investoida tarvittaviin muutoksiin elämän suojaamiseksi huomioiden ihmisen haavoittuvuus ja riippuvuus toisista ihmisistä ja luonnon tasapainosta. Kaikkialla siellä, joissa nämä pienimuotoisestikin elävät ja tulevat todeksi on tämä kolmas taho, itse, Kristus ihmisessä vastakohtaisuuksien yhdistäjänä läsnä.

Toivon, että Luomiskertomuksen Jumalan toteamus luomistyöstään, että ”se on hyvä”, on totta myös hänen kanssaluojiensa sanomana, pandemian jälkeisen uuden maailman valmistuttua.

Ja katso hauta oli tyhjä. Kristus nousi kuolleista.

Matkaltani Pitkäperjantain yöstä Pääsiäisaamuun 2020

Tuula Grandell